

Izhaja

vsak četrtek, ako je ta dan
praznik, dan poprej.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu „Mira“ v Celovec, Pavličeva ulica 7.

Osebni pogovor od 10. do 11. ure
predp. in od 3. do 4. ure pop.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inzerate se plačuje po 20 vin.
od garmondvrste za vsakokrat.

MIR

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto 4 krone (2 gld.)

Denar naj se pošilja pod
napisom:

Upravištvu „Mira“
v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje
naprej.

Leto XXIII.

V Celovcu, 29. decembra 1904.

Štev. 52.

Ob koncu leta.

Z današnjo številko zaključuje naš list trinadvajseto leto svojega obstanka. — Dolg je ta čas, skoraj četrt stoletja, dolga doba, v kateri je vzrastel našemu narodu nov rod z novimi mislimi, novimi željami, pa starimi navadami in razvadami, starimi dobrimi lastnostmi ter starimi in novimi grehi. Letošnje leto ni prineslo mnogo izprememb, kajti dogodka splošnega večjega pomena ni bilo letos, pač pa se je v podrobnem narodnem življenju obrnilo marsikaj na boljše, ali tudi marsikaj na slabše.

Kakor je znano, prihaja za naš slovenski narod vse dobro iz naroda samega. Zato je tudi vse, kar se je prej ali slej, torej tudi letos pridobilo, popolna narodna last, da pač ne more nihče trditi, da bi bil slovenski narod na Koroškem dobil kak dar od zunaj, da bi imel morebiti dolžnost hvaležnosti do onega darovatelja, ali kaj podobnega. Ne, našemu narodu ni treba hvaležnosti izkazovati nikomur, kajti dal mu ni nihče ničesar; kar je pridobil, je pridobil z lastnim trudom, po prizadevanju lastnih sinov; a ti so storili s tem le svojo dolžnost, kakor jo stori otrok napram svojim staršem.

Iz političnega življenja moremo zabeležiti le malokaj veselega, kajti žalibog se vsled nezdravih, skrajno zaostanih razmer v letošnjem letu ni dalo mnogo storiti, kvečjemu da se je tupatam zakrpala kaka ranica, čemur je pa večinoma sledila drugje nova poškodba. Deželni zbor je zboroval kakor vedno tudi letos samo za Nemce, kajti edini naš poslanec je pač smatral svojo nalogo za zelo resno, ali kaj, ko najboljše besede in najtrdnjše dokazi bijejo le ob zaprta ušesa nemške večine. Vsak nepristranski človek mora priznati g. Grafenauerju, da je vestno vršil svojo dolžnost, kajti ni je bilo skoraj razprave, v katero ne bi bil posegel, ni je bilo stvari, h kateri se ne bi bil oglasil. Žalibog se to njegovo delo ne priznava tako, kakor bi se moralo, in čudimo se, da se celo njegovo delo postavlja v račun druge stranke. Ne gospoda! Grafenauer je Slovenec in nič drugega ko Slovenec, ne pa član te ali one deželnozborske manjšine, katera si hoče prilastiti njegovo delo.

Da vlada ni prijazna koroškimi Slovincem, nam pač ni treba zopet poudarjati. Dovolj je, ako rečemo, da vlade, ki bi na tak oduren način po-

stopala napram svoji skrbi izročnemu narodu, kakor postopa avstrijska vlada nasproti nam koroškimi Slovincem, sploh ni na svetu. Primera naše slavne vlade z afriškimi ljudožrci mora na vsak način dati prednost naši vladi, kajti toliko ljudi gotovo ne izgine v železnicah afriških ljudožrcem, kolikor koroških Slovincem izgine od enega ljudskega štetja do drugega v nemško-nacijonalnem železnicu naše visoke vlade. Edina dobrot, katero imamo letos zabeležiti z vladne strani, je umirovljenje celovškega okrajnega glavarja, proslulega Mac Nevina, pri čemer pa seveda nima vlada nikakih zaslug, ker je Mac Nevinu samemu prevroče postalo na njegovem mestu. Zabeležiti pa imamo s strani vlade napad na našo narodno posest, na najpreprostejše pravice našega naroda, katere nam je ista visoka c. kr. vlada v državnih temeljnih zakonih zagotovila ravno tako kakor vsem drugim narodom avstrijske države. Ta zavratni napad na pravice našega naroda je razdelitev edine slovenske ljudske šole na Koroškem, ljudske šole v Št. Jakobu v Rožni dolini. S tem dejanjem je visoka c. kr. vlada pač zaslužila zlat venec za zatiranje in tepnanje slovenskega naroda na Koroškem. Da bi bila vlada kedaj pravična Slovincem, tega pač ne bo nihče pričakoval, ali da bi na tak način gnjavila narod, ki je bil stoletja in stoletja najtrdnjša opora vladi in vladarju, zato mora pač biti vlada — avstrijska, kajti drugje se kaj takega ne bi moglo zgoditi. „Pravična“ avstrijska vlada jemlje slovenskemu narodu pravico, izobraževati svojemu jeziku! Ne vemo, za koga je večja sramota: za vlado, ki na tak način zlorablja svojo oblast, ali za narod, ki nima toliko krvi v sebi, da bi dal vladi za tak čin primerno klofuto?

Kakor na političnem, tako dobiva naš narod tudi drugod, kjer prihaja v dotiko s slavno vlado, pri sodiščih in drugih c. kr. uradih, klofuto za klofuto, katere mirno in potrpežljivo vtika v žep ter tako daje poguma drugim, da mu prilože še vsak po svoje po kako gorke. Tako je na pr. v zadnjem času zavladalo po Koroškem „ogorčenje“ vsled zahteve, da se cerkvene matične knjige v slovenskem delu dežele vodijo v slovenskem jeziku. In šel je nekdo ter napisal članek, ga poslal v dunajsko „Reichspost“, samo da ga je mogla potem pod tujim imenom prinesiti „Kärntner Zeitung“, ne da bi se ji moglo očitati, da je zrastel na

njenem zelniku. No, ako nas vlada ne more ugonobiti, nas tudi „ogorčenje“ ne bo. Prihodnje leto bo pokazalo, da se pač motijo oni, ki mislijo, da je v koroških Slovincih že zamrla vsa odporna moč!

To so žalostne novice, ali v kljub temu pa z največjo radostjo beležimo, da je letošnje leto prineslo koroškimi Slovincem marsikaj dobrega.

Da sme naš narod pričakovati boljše bodočnosti, nam je porok veselo gibanje, ki se je pokazalo letos med narodom v društvenih zadevah. Marsikatero društvo se je nanovo ustanovilo, druga so se zopet oživila, sploh društveno življenje je bilo zelo živahno v letošnjem letu. Tako se je n. pr. v središču, v Celovcu, osnovalo delavsko društvo, katero izborna napreduje. Društvo je za probujo narodne zavesti v deželnem središču največjega pomena in prepričani smo, da bo obrodilo v svojem času čim najboljše sad.

S posebnim zadovoljstvom pa pozdravljamo ustanovitev akademičnega fer. društva „Gorotan“. Da, narodova bodočnost je v mladini in to posebno v oni, katera je določena za bodoče buditelje in voditelje naroda. „Gorotan“ naj bi bil torej koroškimi Slovincem vzgojevališče značajnih narodnih mož, kateri bodo po končanih študijah izpolnili ona mesta, s katerih se da največ storiti za blagor naroda, ki bodo domačini na domačih tleh, dobro poznavajoč dušo svojega naroda, podali narodu to, kar mu sedaj odreja vsak tuji pritepenec, pravico do svojega jezika. — Sirom Koroške se je v letošnjem letu osnovalo še več narodnih društev, katera so ali pevska ali izobraževalna, ki bodo gotovo vsako v svojem kraju doprinesla po svojih močeh kolikor največ k probuji naroda. Sploh moramo reči, da se je ravno v letošnjem letu pokazalo res prav živahno gibanje v našem narodu. Nekak nov dih veje po naši zemlji in videti je, kakor bi se pripravljale večje stvari. Izginila je ona znana malomarnost in zbudilo se je živo zanimanje za javno življenje. Opazili pa smo, da politični shodi zaostajajo s svojimi uspehi daleč za uspehi narodnih veselje, s čimer bi bila skoraj nekako začrtana pot za nadaljno delovanje.

Kot zadnjo izpremembo, katera se je izvršila med slovenskim narodom na Koroškem, naj omenimo tudi izpremembo pri našem listu. V koliko se je list izpremenil, ne bomo preiskavali, saj je to storilo že čitajoče občinstvo samo, in reči smemo,

Podlistek.

Igralec.

Bil je ravno pustni dan. Pomladno solnce je prijetno ogrevalo oni krasni košček zemlje, kate- terega po pravici imenujejo zemeljski raj, morsko obrežje ob francosko-italijanski meji — Riviero. Morje je bilo videti danes kakor velikansko zrcalo. Valovi so bili nepremakljivi, le tupatam se je vzdignil kak majhen valček in se hitro izgubil zopet v velikanski širini. Približno eno uro od morja je stala mala vasica Andoletto. Bila je skoraj vsa zakrita v drevju. Na koncu te prijetne vasi- ce je stal na vzvišenem kraju majhen gradič. Pred gradom se je razprostiral lep vrt, katerega pa je bolj krasila narava sama, nego vrtnar. Mramorni stebri, kateri so krasili glavni vhod, so bili večinoma že oglodani. Le tupatam je pokrival košat bršljan njih nagoto.

Na vrtu sedite danes dve gospe, ena bolj starikava, a tudi druga ni bila videti mnogo mlajša, čeravno je v resnici bila mnogo mlajša. Na njenem bledem obrazu je bilo videti, da mora sirota mnogo trpeti. Pogled ji je uhajal vedno na cesto, kakor da bi pričakovala koga.

„Oh, še sedaj ga ni,“ vzdihne mlajša k starejši katera je pestovala majhnega otroka.

„Zakaj se tako žalostiš, draga moja, prišel bo že, ali takrat, ko bo zaigral zadnji novič.“

Oči mlade žene so se zopet obrnile proti cesti.

„Oh, zakaj smo zapustili domovino,“ — zakliče bolestno in si zakrije obraz.

„Da, zakaj smo zapustili domovino! Nikdar bi ne bili zašli tako daleč. Ali kaj mi je zame, jaz potrebujem le malo, ali ti se mi smiliš, ti, bogatih staršev hči, moraš sedaj trpeti tako pomanjkanje. In vsega tega je kriv moj sin, ta ničvrednež.“

„Oh, mati, nikar ga ne zaničuj. Gotovo bo svojo slepoto že enkrat izprevidel in potem bomo zopet srečni kakor nekdanj.“

Med tem nekdo pozvoni. Vrata se odpró in vaški pismonoša vstopi na vrt.

„Ali je gospod doma?“ vpraša. „Ne, ni ga doma, ali pismo tudi meni lahko oddaste“, odgovori razburjeno žena.

„Obžalujem, gospa“, odvrne pismonoša, „v pismu je denar in pismo smem oddati le lastniku.“

„Dajte mi samo, da ga vidim“, prosi nato žena. — „Pismo je od kupca, kateremu je mož prodal posestvo“, reče žena s tresočim glasom. — „Kaj naj to pomeni? Ali je res tako daleč zašel, da je zadnji košček zemlje, naše edino zavetje, prodal za igro.“

„Strašno, grozno“, zakliče mlada žena z obupnim glasom kakor hitro se je oddaljil pismonoša. „Naše edino posestvo, naše edino zavetje je prodano! Kaj naj storim, kam se naj obrnem, da se rešim tega groznega stanja? Ali ne veš ti, njegova mati, nikakega svetú? Svetuj mi — pomagaj mi!“

Obraz materin je pobledele ali drugače ostal nepremičen. Molč je vstala, prijela nežni roki svoje sinahe in jo gorke poljubila na čelo.

„Ne obupaj, drago dete“, jo tolaži sirota sama tolažbe potrebna, „ali ne veš, da je On nad nami, ki naju gotovo ne bode pozabil.“ — Tu se obraz

razvedri mladi ženi. — „Mož je tu“, reče na- posled. „O Vsemogočni, pomagaj mi ga spraviti na pravo pot.“

Ko se je Anton bližal svojemu stanovanju, je škripal z zobmi in na obrazu se mu je poznalo, da je močno razburjen. Ali kakor hitro je zagledal svojo soprogo, se mu je razvedril obraz in na ustnicah mu je igral prijazen nasmeh. Mahal je z roko in jo že od daleč pozdravljal.

„Vidiš, draga moja“, jo nagovori prišedši na vrt, „pač ni sreče. Vse svoje živce sem napel, ali niti noviča nisem dobil.“

Ona ga nato milo pogleda. V njenih očeh je bilo nekaj prosečega, ali on se ni upal pogledati ji v obraz.

„Kdaj se boš vendar spametoval“, ga nagovori ona, ali on migne le z ramami in se zakrohota:

„Vsega more biti sedaj konec, kajti saj nimam več sredstev, da bi nadaljeval igro.“

„Ljubi Anton, prosim te v imenu najinega otroka, opusti igro! Obljubi mi“, prosi ona jokajoč.

„O, to prijaznost ti pač lahko storim“, ji odvrne zaničljivo, „dokler nimam denarja.“

„Pismo z denarjem te čaka na pošti.“

„Hura, to je lep pozdrav“, vzklikne Anton vesel.

„Ali vendar nisi našega posestva prodal?“ vpraša mirno žena.

„Kaj ima to v sebi“, odvrne on. „Dobim ga zopet desetoro nazaj!“ Anton poljubi otroka, pozdravi ženo in hoče oditi. Ali žena mu zastopi pot in ga prosi s povzdignjenimi rokami:

da smo s sodbo občinstva o našem listu prav zadovoljni. Ne da bi se hvalili, poudarjamo, da smo prejeli od najodličnejših naših rodoljubov priznanje za priznanjem, kar nam je gotovo bodrilo, da vztrajamo pri započetem delu. Delo ni lahko in najde se celo ljudi, kateri čutijo v sebi željo, delati človeku pri delu čim največje ovire, nasprotovati, ali pa vsaj zmanjševati uspeh delu, so celo, kateri ne žele samo tega, temveč tudi poizkušajo te želje uresničiti! Toda nič zato! Kakor smo začeli, bomo tudi nadaljevali in prepričani smo, da ga ni postenega Slovenca, kateri se ne bi strinjal z nami.

S prihodnjo številko začnemo „Mir“ štiriindvajseti letnik svojega življenja. Že v zadnji številki smo omenili, v koliko se bo list z novim letom razširil, povečal. Ponavljamo torej še enkrat, da bo „Mir“ izhajal tudi znanprej po enkrat na teden, ali povečan za dve strani, vsled česar pa odpade letošnja priloga „Domoljub“. Povedalo se je tudi, kako so bili vzroki, da se list ni mogel bolj povečati, a gotovo ne bo preveč, ako ponovimo zopet, da je temu kriva le malomarnost velikega števila naročnikov, kateri pač zahtevajo od lista vse mogoče, a so grozno užaljeni, ako se jih morebiti opomni, da naročnino dolgujejo že par let. To je pač že navada nekaterih ljudi, da jim je kritika vedno na jeziku, a sami ne prenesejo niti najblažjega opomina.

Gotovo pa je, da more list le tedaj ustrezati vsem zahtevam svojih naročnikov, kedar tudi vsi naročniki izpolnjujejo vestno svoje dolžnosti napram listu. Žalibog pa, da mislijo nekateri, da je že dovolj storjeno, ako se list naroči, morda tudi čita, naročnino pa posledno dolžan ostane. So tudi nekateri, ki naročijo po več iztisov za druge, kar je zelo hvalevredno, pa niti svojega iztisa ne plačajo, kar potem ni hvalevredno. Obračamo se torej do vseh naših cenjenih naročnikov s prošnjo, da bi čim vestnejše vršili svoje dolžnosti napram listu, in zagotavljamo jih, da bodo za svojo vestnost gotovo našli najboljšega plačila v čim najraznovrstnejši, vsem potrebam odgovarjajoči vsebini lista. Cena listu ostane ista, kakor je bila doslej.

Ravno tako se obračamo do vseh dosedanjih cenjenih sotrudnikov našega lista, zahvaljujoč jih na njihovem dosedanem sodelovanju ter proseč, da bi nam tudi še nadalje ostali zvesti. Uredništvu samemu ni mogoče storiti vsega, temu je v veliki meri vezano na vnanje dopisnike. Ako le-ti porabijo le trohico svojega prostega časa za kratek dopis, je list raznovrsten, zanimiv. Naj bi torej vsak, kdor hoče na ta način doprinesti kaj k skupnemu narodnemu delu, storil po možnosti svojo dolžnost.

Opozarjamo pa zopet p. n. gg. dopisnike, da naj poročajo kratko in jedrnat, brez nepotrebnih fraz in okraskov, čisto dejstvo in resnično, kajti urednikov posel ni pokoriti se le za grehe drugih. Tako upamo, da nam bo v prihodnje mogoče doseči stališče, katero je primerno za edini list koroških Slovencev, kajti naravnost povedano: ni ravno preveč častno za stotisoč koroških Slovencev, da komaj vzdržujejo tednik, vzlic temu, da bo ta tednik primeroma najcenejši slovenski list.

Naj bi torej novo leto prineslo nekak prevrat v tem oziru, naj bi koroški Slovenec izpoznal, da mu domače časopisje ni samo za zabavo v dolgočasnih zimskih večerih in nedeljskih popoldnevih,

temveč da mu je to časopisje tudi dober prijatelj in odločen, da, edini zagovornik, kadar se gre za njegove pravice. To naj bi pomnil vsak, in ne bi se bilo treba pritoževati o nemarnosti občinstva napram časništvu.

V nadi, da te naše besede ne bodo glas vpijočega v puščavi, želimo vsem starim in novim naročnikom, kakor tudi vsem prijateljem našega lista: Srečno in veselo novo leto!

Slovenske matrike.

Kar je pri drugih národih samo ob sebi umevno, za to moramo mi koroški Slovenci še le prosjati. Pa niti prositi nam ni več dovoljeno. Že sama prošnja za trohico onih pravic, katere imajo drugi národi že davno, je našim nemškim sosedom povoda dovolj, da nam očitajo „veliko krivico, ki smo jo s tem zakrivali proti veri in državi“.

Pa kaj se je zgodilo, da se je vsa koroška nemčija, nemško-nacionalna in tudi krščansko-socialna, vzdignila proti nam?

Vsled slovenske popustljivosti so se pri naših župnijskih uradih udomačile nemške matrike in ž njimi vred kajpak tudi nemško uradovanje, to je: župnijski uradi morajo poročne, krstne, mrliške in sploh vse uradne knjige pisati v nemškem jeziku in morajo sevè tudi v nemškem jeziku dopisovati tako duhovnim kakor posvetnim uradom. — Da se s tem slovenskemu národu godi krivica, pač mora priznati vsak, komur enakopravnost národov ni le fraza, in da je to za slovenski národ sramota, tudi ne more tajiti, kdor sploh pojmi in čuti čast národovo. Zato so se za pravico in čast slovenskega národa vneti rodoljubi že večkrat potegnili za pravico slovenskih matrik, a brez uspeha.

Letošnje leto smo v tej zadevi storili odločilen korak: skoraj vse (žal, da ne vse in tudi ne vsi) slovenske dekanijske konference so pri kn. šk. ordinarijatu prosile dovoljenja, da bi župnijski uradi na Slovenskem smeli matrike pisati v slovenskem jeziku. Kdo bi si mislil, da bi ta tako samo ob sebi umevna zadeva mogla spraviti vse naše nemške sosedo po koncu, posebno pa še nemške duhovnike? Najprej so menda napravili protestne konference, sedaj pa se oglašajo v svojih glasilih: v „Reichspošti“ in za njo capljajoči „Kärntner Zeitung“.

„Reichspošta“ je dné 16. t. m. o tej zadevi objavila dopis „od strokovnjaka iz Koroške“, kakor pravi. Dopisnik zatrjuje, da zadevo slovenskih matrik presoja „brez predsodkov“. Čitatelji naj se sami prepričajo, ali je resnico govoril. Pisatelj pobija slovenske matrike; očita nam, ki se potegujemo za slovenske matrike, da s tem delamo „veliko krivico“ — fundamentalnega vprašanja pa, je li zahteva slovenskih matrik po božji in državni postavi opravičena, se niti z besedico ne dotakne! Edini razlogi, katere navaja proti slovenskim matrikam, slonè na stališču praktičnosti! „Cui prodest — komu to koristi?“ vpraša dopisnik. A to nikakor ni pravno stališče, in kdor meri in sodi s tem merilom, sodi krivično! S tega stališča je suženjstvo starih časov bilo povsem opravičeno, ker gotovo je koristilo bogatinom! Opra-

vičeno je bilo tlačanstvo srednjega veka, ker koristilo je grofom, grajščakom in veleposestnikom sploh. S tega stališča so opravičene zahteve socialnih demokratov po razdelitvi premoženja, ker gotovo to koristi vsem nemaničem. Opravičena je nazadnje tudi „najnovejša hiša“ v Beljaku, ker njeni zagovorniki trdijo, da ni le koristna, ampak celó potrebna. Tako govori, kdor sodi s prestola „cui prodest“, drugače pa govori pravica! To pa, kar govori pravica, je pred vsem in edino merodajno, potem šele pride na vrsto vprašanje: koliko to koristi ali škoduje? — in to tudi le v toliko, kolikor ne nasprotuje pravičnosti.

Kaj pa pravi o slovenskih matrikah pravica? Kaj govori božja postava in kaj človeška pamet? Kaj določa cerkvena postava in kaj posvetna? — Prosim tega „strokovnjaka“, naj mi povè le eden sam nauk naše sv. vere in naj mi pove le eno samo določbo cerkvene ali posvetne postave sploh proti slovenskim matrikam. Toda to ni mogoče! Božja postava se glasi čisto jasno: „Kar ti nočeš, da drugi tebi storijo, tega tudi ti drugim ne stori.“ Cerkev pa, kot vidna zastopnica Sinu božjega na zemlji, ne more govoriti drugače; zato je tudi naš knezoškof podpisane mu glede slovenskih matrik naravnost rekel: „Gewiss, Sie haben das Recht — vi imate pravico“ (do slovenskih matrik). Pa tudi posvetna postava govori enako: „Pred postavo so vsi državljani enaki — imajo enake pravice!“

Tudi mi Slovenci na Koroškem smo avstrijski državljani in smo udje kat. cerkve, in tako po božji kakor tudi po svetni postavi smo i mi z drugimi národi enakopravni tako pred Bogom kakor tudi pred oblastmi! Kakor drugi národi, smo i mi od Boga dobili dar jezika ne zato, da ga zaničujemo, ne zato, da ga zanemarjamo, ne zato, da ga zakopljemo v zemljo, da ga skrijemo domá kam v najskrivnejši kot, ampak zato, da ga ljubimo, da ga gojimo in zboljšamo, zato, da ž njim kakor s talentom delamo v čast božjo in v korist sebi in drugim. In kakor vsak národ, ima tudi slovenski národ ne le pravico, ampak tudi dolžnost, skrbeti za izoliko svojega jezika, skrbeti za njegovo čast in se potegovati za njegovo veljavo ne le v zasebnem, domačem govoru, ampak tudi v javnem življenju, tudi v uradih — in pri slovenskih matrikah!

Naj mi dopisnik „Reichspošte“ nikakor ne pride z jalovo, neutemeljeno trditvijo, da za slovenski jezik ni nikako „zapostavljanje“, nikaka sramota, ako se matrike ne bi smele pisati v slovenskem jeziku. Prosim, odkod pa vse zaničevanje, ki ga moramo prestati mi Slovenci od strani drugih národov, kakor pa od tod, ker naš jezik nima veljave ne v uradih, ne v šoli in žal tudi ne v boljših krogih! Na vseh imenitnejših mestih se širi le nemščina, slovenščina pa se kot pastorka vsepovsod potiska v kot — ali to ni sramotno? — Dopisnikova primera „s sinodalnimi poročili“ ne velja, ker so te res samo le uradna reč, matrike pa to niso.

Dopisnik pravi dalje: „da bi zasebniki zahtevali slovenske vpise v matrike, za to nimajo pravice, kajti matrike so uradni pripomočki, o katerih zasebniki nimajo določevati in kateri ve-

„Za Boga te prosim, Anton, ostani tu, pomisli na otroka in na svojo staro mater, če ti že zá-me ni mar.“

Neopazno se je približala mati. Kakor podoba pravice je stala za njegovim hrbtom in ga resno pogledovala.

„Anton, Anton, ali si že res čisto izgubljen“, zakličè naposled. „Zapeljal si nas v prepad nesreče, pomanjkanja in večne žalosti. Prepovem ti, se dotakniti denarja, sicer te prekolnem, čeravno si moj edini sin. Le oropaj ženo in otroka, a pomni, da matere tudi nimaš več!“

Na te besede je pobledele kakor smrt. Kakor od mrtvouda zadet, se je zgrudil na stol.

„Nisem vedel, da ste vi v bližini“, jeclja s hripavim glasom, „čisto sem na vas pozabil, mati.“

„Dá, vem“, odgovori mati pikro. „Skrbel pa si, da se jaz spominjam tebe. Ponovim še enkrat: ako se denarja pritakneš, naj te zadene kazen božja. Jaz, tvoja mati, jo bodem sklicala nate!“

Antonove roke se tresejo. Oči mu begajo na vse strani, da se izogne materinemu pogledu. Kakor priklenjen se je držal stola, na katerem je preje sedela njegova soproga. Nemirno sedi nekoliko časa, naposled se mu obupen klic izvije iz prs. Z divjim pogledom skoči s svojega sedeža in pohiti kakor začaran tja, kjer je pokopal srečo svoje družine.

Ravno ko je dospel na kolodvor, je vlak odšel v Monte Carlo, kamor je hodil zmirom igrat. Moral je tedaj čakati skoraj dve uri. Med tem časom si izmenja nekoliko denarja, in kakor je bil že navajen, si dá prinesiti tudi pijače. Čas je potekal, in že mu je bilo treba odriniti, ako hoče poskusiti

zadnjikrat svojo srečo. Stopi v vlak. Razun dveh mask ni bilo nikogar v vozu.

Vsled vznemirjenja in nekoliko tudi vsled zavžite pijače utrujen, se nasloni in kmalu tudi trdno zaspi. Šele na postaji Monte Carlo ga zbudi iz trdnega spanja železnični sprevodnik. Kakor bi bil doma, hiti po znanem potu v igralno dvorano, kjer hoče zopet poskusiti svojo srečo.

Naenkrat ga prebudi iz zamišljenosti vrišč. Ko se malo bolj približa množici, zagleda na nosilnici pokrito truplo.

„Kaj pa to pomeni?“ vpraša Anton.

„Nič posebnega“, odgovori eden izmed radovednežev.

„Kar tukaj vidimo, pač ni nobena skrivnost“, poseže vmes z zaničljivim nasmehom neki mladenič. „Tu leži zopet eden od tistih, kateri se dajo oskubiti do zadnjega beliča. Bil je slaven umetnik, kateremu se je pa bolj ljubilo igrati nego slikati. Ni bil prvi norec in tudi zadnji ne bo.“

„Naprej!“ zapove redar in nosilci so zopet vzdignili in nesrečneža odnesli v mrtvašnico.

Molče je to vse poslušal Anton. Roke so se mu začele tresti, v ustnice se je grizel in zdelo se mu je, da ga hoče zadušiti. Šele, ko so se nosilci s samomorilcem oddaljili, je začel dihati malo prosteje.

„Neumnost“, pravi sam pri sebi. „Zakaj bi se tako razburjal! Jaz gotovo ne bodem tako nesrečno končal, kakor ta ubožec. Samo slaboumneži končajo na tak način. Ali jaz moram tudi skrbeti za ženo in otroka.“

Ko pride v igralnico, so mu še vedno donele besede onega mladeniča. Vznemirjen se je zgrudil

na stol in glasno zahteval pijače. Kozarec za kozarcem izpije, dokler ne zatopi nemira v pijači. Končno je začel igrati. Zlat za zlatom je položil na mizo, a dobil ni niti beliča. Začel se je zopet vznemirjati in končno je izgubil zadnji novec izmenjenega denarja.

„Presneto“, pravi sam pri sebi, „moral bodem menjati.“ Vstane in odide v menjalnico. Med tem išče po žepih pismo, katero je danes dobil. Pisma ne najde. Še enkrat obrne vse žepke narobe. — zastonj. Pismo z dvajset tisočaki je ukradeno. Kakor okamenel je stal nekoliko časa. Potem začne divji klic: „Okraden sem, nesramno okraden“. Tako kriči gor in dol, kakor iz uma.

Naproti mu pride eden izmed služabnikov. „Dragi gospod! tukaj ni dovoljeno napravljati takega vrišča,“ mu reče precej osorno.

„Ali jaz sem okraden, oropan, ako me razumete, mož. Okraden za dvajset tisoč zlatov“, vikne Anton obupno.

„To ni moja krivda“, odvrne mirno služabnik. „Ako mislite še nadalje delati nemir, sem prisiljen, vam zapovedati, da zapustite te prostore.“

„Jaz hočem denar, svoj denar!“ kriči nadalje Anton.

Ali predno se je ubogi Anton zavedel, že je bil na cesti. Stirali so ga s silo na prosto. Tam je stal nekoliko časa kakor okamenel in šele čez dolgo časa se je zopet nekoliko pomiril. Sesedel se je na bližnjo klop in tam je jokal, obupno jokal, da bi se ga kamen usmilil.

„Kje je sedaj denar? Kaj poreče žena? Kaj poreče mati?“

činoma služijo le uradom.“ — Tukaj se je gosp. dopisnik ugriznil v svoj lastni prst. On namreč pravi, da matrike večinoma služijo le uradom — tedaj matrike vendar le niso izključno za urade, ampak vsaj deloma tudi za stranke. Iz tega pa sledi, da nikakor ni res, da bi zasebniki do matrik ne imeli prav nobenih pravic. — Dalje pa matrike tudi niso le uradni pripomočki, ampak so zapisniki, so protokoli s strankami. Dokaz temu je dejstvo, da se pri krstih v slučaju, če ni nikakih dokumentov, izprašujejo stranke in da se botri, pri porokah pa priče, lastnoročno podpisujejo ter s tem potrjujejo dejstvo krsta ali poroke ter vpis istih tako, kakor so ga napovedale. Pameten človek pa podpiše le to, kar vé in kar razume — torej ima stranka pravico zahtevati, da se matrike pišejo v njej umljivem jeziku (sevé: ako je to mogoče). Saj še nam Slovincem tako nasprotno sodnje protokolirajo slovenske izpovedi strank v slovenskem jeziku in so k temu postavno primorane.

Kaj naj rečemo o sledečem stavku dopisnika „Reichspošte“? „Z isto pravico, kakor se je sedaj zgodilo pri Slovincih, bi se za tem tudi Lahi naše dežele, ki so v Beljaku, v Trgu, Paternijonu precejšnja (!?) manjšina, obrnili do matričnih uradov ter bi zahtevali vpise v matrike v svojem jeziku. Končno bi tudi Čehi v Vernbergu, potem cigani v Šmartnu nad Beljakom s popolnoma isto (?) pravico mogli zahtevati vpise v svojem jeziku.“ — Gospodine dopisnik! Nikar se ne zgražajte, če vam povem, da po svojem prepričanju imajo tako Lahi kakor Čehi in tudi zaničevani cigani pravico zahtevati vpis v matrike v njihovem jeziku tam, kjer je vodja matrik zmožen njihovega jezika. In gospodine, ki se mi zdite tako tesnosrčen, kakor da bi bili še iz časov, ko so takozvane copernice sežigali, nikar se ne prestrašite preveč in pazite, da vam srce ne skoči iz pretesnih prsi ali da vam ne zleze žolč v želodec, ako vam povem, da je tam nekje v Šent-Jakobu v Rožu neki župnik, ki že več let piše matrike za Slovence v slovenskem jeziku, za Lahe v latinskem, za Nemce pa tudi v nemškem jeziku. In ta župnik je imel v rokah že češke, poljske, ogrske, bolgarske, hrvatske, sevé tudi nemške in laške in: horrible dictu: celo že slovenske poročne listine; in dasi ni nikak Mezzofanti, je do sedaj še vse te raznojezične žene in neveste pravočasno vpregel v zakonski jarem. Vi, gospod dopisnik, še gotovo nikoli niste dobili v roke nobenih drugih listin, kakor samo nemške; drugače bi ne vedel, zakaj ste si v tolikih skrbeh! — Da pač! Nemški župani se vam smilijo! Toda prazne skrbi. Ako si nemški župani znajo pomagati z laškimi in ogrskimi dopisi, jim tudi slovenske listine ne bodejo delale sivih las. Ali ne sodite tudi vi tako?

Da, Slovinci imamo pravico do slovenskih matrik, ne enake pravice, kakor oni cigani tam v Šmartnu, ampak sto in stokrat bolj utemeljeno pravico, prav tako pravico, kakor jo imate Nemci. Mi Slovinci smo tukaj na Koroškem na svoji lastni zemlji; mi smo tukaj doma — in v našem domu nima nihče pravice nam jemati, kar nam gre po naravni in pozitivni postavi. Mi tukaj

V duhu si je predstavljal njene resne oči in zdelo se mu je, da že prokletstvo za prokletstvom doni iz njenih ust. Nesreča, katera ga je zadela, je bila zanj neznosna in preslab je bil, da bi jo prenesel.

* * *

Vlak, kateri odhaja v Andoletto, je imel priti šele čez eno uro. Popolnoma obupan se je sprehajal ubogi Anton semtertja, dokler ni prišel do morja. Srpo je gledal v temno globino.

„Kaj ko bi skočil v to mirno vodo! Tu ne bi bilo ne tuge ne žalosti in svojemu pomanjkanju moram enkrat konec storiti. Čim prej tem bolje, in le tu notri v tej globini stanuje mir — — —“

Vse je poskusil, da bi dobil izgubljeni ali ukradeni denar, ali vse zastonj. Denar je izginil brez sledú.

Vse mu je bilo zoprno. Tudi edina njegova radost — igra — mu je nakrat postala zoprna. Spomnil se je tudi tistega nesrečneža, kateri si je pred par urami končal svoje življenje. Ta je imel sedaj svoj mir. Kaj mu je mar prokletstvo, ko je že mrtev! Zakaj bi tudi on ne storil ravno tako? Že je hotel izvršiti svoj strašni namen, kar zasliši velik krik in vik. Od kolodvora proti morju beži pred množico mlada žena.

„Primate jo“, kričijo vsi. „Za božjo voljo, primite jo“. Nekemu kočijažu se je posrečilo prijeti slaboumno ženo.

„Pustite me“, prosi uboga žena. Iščem samo svojega moža, katerega ste ujeli in ste rekli, da je mrtev. Ali to ni res. Vi lažete, jaz pa vam tudi ne verjamem.“

nismo v znatni manjšini, ampak nas je tretjina koroških prebivalcev! Mi imamo svoje cerkve, v katerih molimo k Bogu in poslušamo nauke sv. vere v svojem slovenskem jeziku! Naš slovenski jezik pripozna tudi vlada za deželni jezik — kot deželni jezik pa ima druge pravice, kakor jezik peščice brezdomovinskih ciganov!

Kar govori dopisnik o dolžnosti, naj se vsi katoličani zedinimo proti skupnemu sovražniku vere in države in naj se ne cepimo, to potrdimo tudi mi, a s pripombo, da to ni le dolžnost nas Slovincem, ampak ravno tako tudi dolžnost Nemcev. Mi s tem, da si prizadevamo tudi gledé matrik si pridobiti enakopravnost z drugimi národi, Nemcem ne delamo nikake krivice, pač pa nam delate Nemci krivico, ker pobijate naše pravičnetežnje. **Krivica pa še nikdar ni bila vez med strankami!**

Matej Ražun, župnik v Št. Jakobu v Rožu.

Koroške novice.

„Kmetovalec.“ Današnji številki „Mira“ je dodana priloga „Kmetovalca“, oziroma vabilo na naročbo in ob enem k pristopu k c. kr. kmetijski družbi kranjski. Mi tako list „Kmetovalec“, kakor tudi kmetijsko družbo kranjsko našim slovenskim kmetom koroške dežele najtopleje priporočamo, ker koroška nemška kmetijska družba za slovenskega kmeta itak nima srca in nobene pomoči. Oklemino se torej svojih sosednih slovenskih bratov.

Napisí. Peljal sem se pred kratkim s poštnim vozom, ki vozi iz Črne v Pliberk; seveda skozi same slovenske vasi. Ali čudno, akoravno so to izključno slovenski kraji, kjer se čuje le slovenski jezik, je vendar na poštnem vozu čitati samo nemški napis. Kje ste tu narodnjaki? Ne verjamem, da bi se ne moglo kaj doseči, ako bi naši možje složno nastopili nasproti poštnemu ravnateljstvu. Gotovo bi to delo ne bilo zastonj. — Nadalje pa sem se peljal skozi Homberg na Brdo. Ob cesti se mi zabliski napis „Gasthaus Hauser“. Na levi strani malo dalje sem pa z veseljem zagledal napis „Ljudska šola Tunel“. Vsa čast vam, ki se javno kažete, da ste Slovinci, ki vzlic vsem ponemčevalnicam očitno pokazate tujcu vašo narodnost! Na desni strani ob cesti pa zagledam napis „Helena Puschnik's Gasthaus.“ Smešno! Vprašal bi vas, kako je mogoče, da se gostilni, ki imate gotovo same slovenske goste, sramujete slovenskega napisa, ako se ga šola ne sramuje? Najlepše in najimunitnejše pa je, da zadnja gostilničarica še nemški govori in ne zna. Ali pač ne daj, da bi ti hudi Nemki kdo vprašal, kake narodnosti ste, kajti potem bi pač morali odgovoriti: „Trda Nemka, pa slovenske krvi!“ — To vse naredé — napisí.

Velikovec. („Štajerčevi“ razširjevalci — pred sodnijo.) Ptujka „giftna krotá“ pač najde prijateljev tupatam tudi med našimi koroškimi nemčurji, ki jo potem vsiljujejo slovenskim kmetom na vse mogoče načine. Da pa ti razširjevalci „Štajerčevega“ strupa niso bogvé kako imenitni ljudje, dasiravno sami trdijo, da boljših ni na svetu, je dné 13. t. m. pokazala obravnava pri velikovškem sodišču. „Štajerčevi“ pristaši se namreč

„Ti uboga žena“, reče nato Anton sam pri sebi. „In v istem trenutku je izginil namen, da bi si končal svoje življenje.“ Tudi jaz imam doma ženo in otroka“, mrmrlja. „Kaj bi uboga žena počela, ako si jaz vzamem življenje. Najprej sem jo oropal, in sedaj naj jo v takemu pomanjkanju zapustim! Ne, tako daleč še nisem zašel. Mnogo sem zakrivil, ali poravnati hočem, kolikor mi bode mogoče.“

S takimi mislimi je odšel Anton potolažen proti kolodvoru in mirno čakal vlaka, kateri ga bo zadnjikrat odpeljal iz tega nesrečnega kraja proti domu.

Bilo je že okolu polnoči, ko je dospel vlak, kateri ga je odpeljal v Andoletto. Noč je postala temna, in soparna, blede mesec se je zakril za temne oblake, in neka nenavadna megla se je vzdigovala iz morja.

„Gotovo pride nevihta“, mrmrlja Anton. Potruditi se moram, da še pridem o pravem času pod streho.“

— Tako zopet hiti dalje. Kar se zasliši votlo bobnenje, katero se vedno bolj približuje. Prestrašen se obrača na vse strani, ali nič ni bilo videti. Nekoliko korakov še hiti dalje, in že je bil blizu svojega doma, kar zopet zagrmí. Tla mu zmanjka pod nogami in od neke teže zadet se zgrudi na tla.

Ko se je Anton zavedel, je počival v svoji sobi. Čutil se je zelo slabega. Glava in desna roka ste mu bili obvezani. Med tem ko premišluje, kaj se je zgodilo, se sklone bled, objokan obraz njegove žene k njemu. Za njo stoji mati s sklenjenimi rokami. Zdravnik s štirimi možmi je stal pri koncu postelje.

vedno bahajo s svojo poštenostjo in vestnim izpolnjevanjem svojih dolžnosti napram vsakomur, a „Štajerc“ sam ima na prvi strani sliko cesarja Josipa II.; njegovi razširjevalci pa — goljufajo c. kr. pošto za poštnino. Da, tako je. Dospelo je namreč iz Velikoveca debelo pismo na občinsko predstojništvo v Dješkah. Na pismu je bil uradni pečat slavnega velenemškega mestnega urada velikovškega. Poštnih znamak ni bilo na pismu, pač pa pripomba: „službeno — poštnine prosto“. Pismo slučajno ni prišlo v roke občinskega pisarja Bruckerja, temveč v druge roke. Pismo se je odprlo in notri je bilo — 10 iztisov „Štajerca“. Mogoče je torej samo dvoje: Ali je „Štajerc“, list ptujskih šnoparjev ter raznih drugih pretepačev, ubijalcev in morilcev, obenem tudi uradni list velikovškega mestnega urada, ali pa se je hotelo pošto goljufati za poštnino. C. kr. sodišče je smatralo drugo za resnično ter je obsodilo nekega Megliča na denarno kazen, kakor tudi razne občinske pisarje. — Tako se je tudi tukaj izkazala pravica in resnica, da so ljudje, kateri se bavijo s „Štajercem“, vedno v navzkrižju s pravico in postavami. „Štajerc“ pač ni za drugo, nego da dela škodo vsakomur, kdor pride v dotiko z njim. To vedo prav dobro tudi velikovski „nemški“ trgovci, ki so svoj čas tudi pridno delili „Štajerca“, pa so izprevideli, da jim to ne prinaša nikakega dobička, temveč le izgubo, in pustili so „Štajerca“. „Štajercu“ pa častitamo, da ima take imenitne razširjevalce, res sebe vredne. Tu se je zopet pokazala resničnost pregovora: „Gliha vkup štrihá“ — kakoršen „Štajerc“, taki razširjevalci! Res čast za list, da morajo razpošiljalci goljufati za poštnino, da ga morejo razposlati!

Spodnji Dravograd. V sredo 21. t. m. se je na tukajšnjem kolodvoru, kjer se križate železnici na Celovec in Volšperk, zgodila nesreča. Pri tovornem vlaku, ki prihaja nekako okolu poluosme ure zjutraj s Koroškega, sta skočila dva vagona s tira. Poštni vlaki, ki so ravno v tem času prihajali, so imeli vsled tega blizu eno uro zamude. K sreči, da sta bila vagona prazna, drugače bi bila še večja zamuda in nesreča lahko nastala. Tir je bil malo poškodovan, pač pa sta bila vagona precej poškodovana.

Št. Jakob v Rožu. Mačkov Korl agitira za nemške „cajtenge“ in za „Štajerca“. Kje je le izvedel za tega lažnjivega kljukca? Saj pri nas prej vendar ni bilo nobenega iztisa. E, glej ga no! Menda pa mu je zopet g. Krebitz „ratal“. Vsem, ki nožirajo „Štajerčeve“ neslanosti, želimo dober tek, da bi se ne zadavili. Pažijo naj prav previdno, da jim pri takem čitvu duša ne „einene“.

Logaves. (Dražba za „Šarlotenhof“.) Gospa Charlotta Haler roj. Rulic je v l. 1886 kupila tukaj v Jezercih kmetijo p. d. pri Hvajniku. Iz kmetske hiše je gospa sezidala veliko poslopje, katero ima blizu 40 sob. Hotela je napraviti bivališče za tujce — penzijo. Toda penzija je ostal prazen, vsa špekulacija se je ponesrečila. V teku dvajset let bi bilo treba marsikaj pri poslopju popraviti, a gospa posestnica je vse zanemarjala in tudi davkov in obresti ni več plačevala, tako da je prišlo posestvo na dražbo. Posestvo je ostalo posojilnici v Volšbergu za 22 500 K, čeravno je

„Nobene nevarnosti več“, reče zdravnik. „V štirinajstih dneh bode vaš bolnik zopet zdrav. Potolažite se gospa, ni vam treba obupavati.“

„Ali kaj se je zgodilo?“ vpraša Anton s slabim glasom.

„Potres je bil“, razjasni mati. „Drago dete, ti si bil še srečen, kajti čez tristo mrtvih leži doli v vasi.“ Približa se mu tudi žena in ga gorko poljubi na njegovo mrzlo čelo.

„Slab soprog sem ti bil, draga moja. Gotovo leži doli v vasi marsikdo mrtev, kateri bolj zasluži, dalje živeti nego jaz, ali vendar — — —“

Mehka roka njegove žene se mu položi na usta, in mu zabrani nadalje govoriti.

„Ne sedaj, dragi Anton, pozneje se pogovorimo o tem. Tvoja prva dolžnost je, da ozdraviš. In potem bomo začeli novo življenje“, mu reče soproga prijazno.

Pretekli so trije meseci. Anton, kateri je že davno ozdravel, je sedel danes na vrtu in dokončeval sliko.

„Tako, slika je gotova. Jutri jo vzamem seboj. Gotovo mi bo vrgla lepo svôto, da se moremó vrniti v domovino“, reče prijazno svoji soprogi.

Žena ga je z veseljem gledala pri njegovem delu in ko zasliši, da hoče zopet v domovino, jej srce poskoči samega veselja.

„Kaj nimaš več veselja, ostati tu?“ ga vpraša. „Ne“, odgovori odločno. „Tudi v domovini, lahko živim ob svoji umetnosti. V domovino me vleče zopet srce. Da bi je ne bil nikdar zapustil!“

Ni ga hotela dalje motiti in šla je iz vrta. Kakih deset dni pozneje že sedi Anton v vlaku s svojo družino vračaje se v domovino.

imela ta posojilnica še enkrat toliko vknjiženega dolga na tem posestvu.

Logaves. Krasno umetno podobo, predstavljajočo Kristusa na oljski gori, smo dobili za našo farno cerkev iz Monakovega na Bavarskem. Slikana je na platno, meri s pozlačenim okvirjem vred $2\frac{1}{2} \times 2$ m ter stane 200 K. Slika bo služila mestu postnega prta kot zagrinjalo pri glavnem oltarju v postnem času. Sliko je volil cerkvi rajni Simon Wurzer p. d. Juri v svoji oporoki.

Skofiče. (Wundrova kmetija prodana.) Gosp. Franc Kramer, posestnik Wundrove kmetije in umetnega mlina, je prodal svoje posestvo z mlinom vred svojemu najemniku gosp. Ogerčniku za 11.900 gld. G. Kramer je ohranil za se nekaj živine in hišne oprave ter travnik pri jezeru, kjer si je že sezidal majhno vilo in kamor bo postavil tudi gospodarsko poslopje.

Kupujte národní kolek!

Dragi rojaki!

Znana Vam je naša huda borba za našo slovensko šolo, znan tudi iste žalostni izid: ni je več edine petrazredne slovenske šole na Koroškem! Zasljepljenost nekaterih domačinov, tuji nemški in laški in žal tudi slovanski delavci, ki delajo predor skozi Karavanke, in Slovincem nasprotno šolske oblasti — vse to se je z divjo strastjo zagnalo v zaklad in biser naš, in dasi smo se branili z vsemi močmi, se taki premoči nismo mogli ustaviti: naša slovenska šola je strta, zdrobljena v dva dela . . .

Hud udarec je to ne samo za Št. Jakob, ampak za vse koroške Slovence, ker s padcem naše šole se je vsem Slovincem na Koroškem za dolgo zopet odmaknilo upanje, priboriti si slovensko šolo. Vendar nikakor ne obupavamo, ker iz razvalin naše šole vidimo dvigati se veliko lepšo in popolnejšo šolo: „Národní šola“ družbe sv. Cirila in Metoda.

Res je, da je „Národní šola“ sedaj šele misel, a ta misel je tako krepka in povsod sprejeta s takim navdušenjem, da se bo gotovo uresničila. Domače ljudstvo se je kot edine ladje rešilke oklenilo z navdušenjem in požrtvovalnostjo, ki presega vsako pričakovanje! Družba sv. Cirila in Metoda je v odobrovi seji dne 13. novembra 1904 odobrila to misel in je obljubila, da prevzame vzdrževanje šole, če jo sezidamo ter opravimo sami.

Za stavbo nove šole bo potrebnih najmanj 50.000 kron! — Pač velika svota, gotovo prevelika za nas koroške Slovence — ni pa prevelika za vse Slovence in bližnje nam Slované!

„Ljubezen je dobrotljiva — ljubezen nikoli ne mine.“ Na to radodarno ljubezen se zanašamo i mi ter prosimo, nujno prosimo: Bratje rojaki! pomagajte nam sezidati „Národní šola“ v Št. Jakobu v Rožu, sezidati ladjo rešilko koroškim Slovincem, ki se potap-

„Vesel sem, da se zopet enkrat vračamo. Prepričan sem, da bode tudi tebi bolje dopadalo doma, nego v Italiji“, nagovori Anton soprogo.

„Dá, dragi Anton, gotovo. Posebno pa, ker si moral ti tako drago plačati svoje izkušnje.“

„Žalibog dá“, odgovori Anton, „ali kaj mi pomaga prepoznati kes, bolje je, da ne govorimo več o tem.“

„Ali rada bi pa le vedela“, odvrne žena nagajivo. „Tista svóta, katero si izgubil na potu v Monte Carlo, ti je pač prizadejala največ preglavice?“

„Izgubljeno je izgubljeno“, odgovori potrto Anton. „Noben kes mi je ne prinese nazaj.“ Žena se med tem obrne v stran in izvleče iz žepa neko pismo rekoč:

„Ali poznaš to pismo?“

Anton prebledi.

„Kaj to pomenja, odkod imaš to?“ jo vpraša.

„Tukaj je tistih dvajset tisoč zlatov, katere si izgubil na potu v Monte Carlo“, mu odvrne žena.

„Kaj, ali je mogoče?“ zakliče Anton.

„Dá“, odgovori ona. „Tisti dve maski, kateri ste se s teboj vozili v Monte Carlo, sem bila jaz in naš služabnik. Iz svoje obupnosti se mi ni bilo mogoče drugače rešiti, kakor na ta način. Torej denarja nisi izgubil!“

Anton se čelo stemni, ali le za trenutek, potem pa objame svojo ženo in jej pritisne gorak poljub na čelo.

Srečno so dospeli v domovino. Anton je sedaj slaven slikar. Odvadi se je igre popolnoma, in marsikateremu igralcu je pripoved njegove izpreobrnitve pokazala pravo pot.

ljamo v požrešnem nemčurskem morju. — „Ne bomo se utopili, dokler se bodo ljubili sinovi majke Slave!“

Franjo Kobentar, Fr. Majer, Matej Ražun,
župan. načelnik šol. sveta. župnik.

Prispevske prejema: Matej Ražun, župnik,
pošta: Št. Jakob v Rožu, Koroško.

Slovenstvo in Slovanstvo.

Okrajni zastop celjski je vlada prošli četrtek razpustila. Posle okrajnega zastopa prevzame do novih volitev komisar dr. Lehmann.

Oko za podgano. Ključavničar Korper v Mariboru je bil nedavno na dvorišču pri svoji delavnici. Kar zapazi podgano, skoči po puško in ustrelil na žival. Nabil je drugič ter hotel še malo živo žival s kopitom ubiti. A pri tem se mu je puška sprožila in svinčeno zrno je zletelo Korperju v desno oko. Prepeljali so ga v bolnišnico v Gradec. Eno oko je izgubljeno, drugo pa pokvarjeno.

Škof Strossmayer izpolni 4. februarja 1905 svoj 90. rojstni dan. V Oseku se je sestavil poseben meščanski odbor, ki dela priprave za večje slavnosti. Razdelile se bodo tudi spominske kolajne, ki jih je dal napraviti ta odbor, in v kateri namen se je nabralo 5000 K. Čitalnica priredi svojemu protektorju slavnostni koncert.

Iz ene vasi 240 prebivalcev v Ameriko. Iz vasi Šemovec pri Virju na Hrvatskem, ki šteje nekaj nad 2000 duš, se spravlja okoli 240 prebivalcev v Ameriko, med temi tudi nekoliko žensk. To govori jasno, kaki národno-gospodarski odnošaji vladajo na Hrvatskem pod blagoslovom hrvatske vlade.

Dopisi.

Št. Jakob v Rožu. V Št. Jakobu se bije že od nekaj hud boj, in to ne na našo škodo. Národno stranko bi morali primerjati tiču feniksu, o katerem so pravili stari Egipčani, da se je vsakih petsto let sam sežgal in je vzletel iz plamena ves preroben, pomlajen, kakor narava v vigradi, ko si obleče pisano suknjico. Tukajšnja národna stranka je doživela že razne poraze, zadnjega v boju za šolo, a ti porazi so bili nam vselej v korist. Slovence je sploh treba prijeti za šinjak in mu nastaviti nož, da se vzdrami in zave svojih pravic. Tudi mi bi ne bili pričakovali, da bodo raztrgali našo šolo odpadniki — s pomočjo tujcev — železničarjev. Sadai na so se vzbudile sile, ki so spale v ljudstvu in stopajo na dan, naprej, ne da bi jih mogla kaka moč ustaviti. Mi gremo naprej, národne izdajice je pa strah. S trepetom se pogovarjajo o naši národni šoli, za katero se že pridno nabira denar.

„Kdo pa je pravzaprav tista zraga, ki povzroča pri vas med ljudmi prepir?“ Tako je vprašal že marsikdo. No, to vedó pri nas menda že otroci, ki še za šolo niso godni. Duša celega tukajšnjega odpadništva je učitelj g. Krebitz. Kakšna zares opravičena nezadovoljnost vlada med ljudstvom zaradi njega, to ve samo tisti, ki sam posluša dan za dnevom trpke besede naših davkoplačevalcev. Čudne so te razmere. Dočim je učiteljstvo v drugih slovenskih deželah národno in vsaj v pretežni večini čuti z národom in živi zanj, kar je popolnoma prav, moramo na Koroškem z žalostnim srcem priznati, da je koroško učiteljstvo polno sovraštva do slovenskega jezika, da se goji med učiteljstvom sovraštvo do Slovencev bolj nego stanovsko organizacijo. Zato se prav nič ne čudim, da mi je pred kratkim nekdo rekel, da bi morali zahtevati koroški Slovenci za učitelje same izvenkorošce, ker koroškim učiteljem Slovenci ne moremo izročiti z mirno vestjo svojih otrok. Dejstva govorijo.

Sedaj pa pride še minister Hartl in odgovarja na interpelacijo slovenskega poslanca, da koroške utrakvistične šole ne ponemčjujejo koroških Slovencev. No, no, prosimo prav ponižno, če nam je vsaj še to dovoljeno; z zaprtimi očmi že vsak lahko sprevidi, da naše tožbe niso nikake pravljice. Hočete dokazov? O, teh dobite dovolj, še preveč, da vas bodo ušesa bolela. Če bi znal g. naučni minister slovenski, bi mu poslali takoj g. Ražuna knjižico „V boj za národno šolo“, kjer je popisan le sistem naših „utrakvističnih“ šol. Že to bi zadostovalo. Če bi pa g. minister še izvedel, kako se v praksi, v resnici postopa z našimi šolskimi pravicami, bi se mu začeli lasje ježiti. Da bi si upali učitelji narodnjaki le stotinko tega, kar počenjajo nemško misleči učitelji po slovenskih krajih, bi izgubil vsak izmed njih kruh. Zato morajo romati na Štajarsko vsi tisti učitelji, ki nočejo „hajlati“ in obračati političnih kozolcev, sicer bi morali stradati vse svoje življenje. Najboljše učiteljske moči, ki se nočejo sramovati slovenskega rodu, se preganjajo, nezmožni pa dobivajo mastne službe, ako imajo za Slovence le dovolj velik žolč.

Da je naše učiteljstvo takega duha, se nam ni treba čuditi, če pomislimo, da se bori za kruh, in da se g. Palla prav nič ne sramuje vplivati na

učiteljstvo že kar očito z besedo in z dejanjem. V ugodnem trenutku bomo že vse na dan spravili, naj bo to g. nadzorniku prav ali ne. Ni še vseh dni konec. Št. Jakobčanje smo vam, g. Palla, hvaležni posebno zato, da za tukajšnje nemškutarstvo tako očetovsko skrbite s tem, da nam pošiljate učitelje, ki bi nam mogli kar največ škodovati. Ali vam je poročal g. Krebitz sam ali po zaščitniku gosp. Moro-tu, da mu je na poti zlasti slovensko, izvrstno izvežbano pevsko društvo? Zategadelj je moral priti učitelj, ki bi zbral nekaj izgubljenih glasov in ustanovil — čujte — nemško pevsko društvo. Seveda pravega Nemca ne bo nobenega zraven. — Že enkrat smo povdarjali, da sprejmemo boj, ki nam ga vsiljujejo odpadniki, podpirani od vladnih uslužbencev, prav radi in ga bomo končno za nas častno izvojevali. Kot odgovor na to naznanimo, da se bo naše pevsko društvo najmanj podvojilo in tamburaško društvo poživilo. Na vsak korak nasprotne stranke, ki ga bo uprizoril proti nam gosp. Krebitz, bomo odgovorili z brezobzirnim nastopom, ki ne pozna ne žrtev, ne truda, ampak je ljubezen do domovine in neustrašenost. G. Palla, priznan kot dober šolnik, se bo moral še le od nas, nekih šolnikov, učiti, kaka je naloga šole in učiteljev glede petja. Če pa nas ne bo hotel razumeti, potem bomo pa že poskrbeli, da drugikrat ne bo mogel g. naučni minister več trditi, da naše šole niso ponemčevalnice. Zahtevamo pravico, zahtevamo resnico! Da se spet kmalu vidimo! Sokol.

Književnost in umetnost.

Prejeli smo sledeče:

Cankar Fran: „Gospa Judit“. — Cena: broš. K 2; po pošti K 2.20. Eleg. vez. K 3.20; po pošti K 3.40. — Zopet novo delo Cankarjevo. Podrobnejše ocene nam prostor našega lista ne pripuščajo, pač pa naj v kratkem pripomnimo, da se nam zdi, kakor bi bil Cankar od svoje „Hiše Device Marije Pomočnice“ storil zopet korak navzdol. Da ni izbirčen pri izbiranju snovi, oziroma da izbere kaj takega, kar drugi hoté opuščajajo, je njegova posebna, rekli bi slaba stran, a da zavije to snov v sijajno vnanjo obliko, krasni jezik, no to je zopet njegova dobra stran. Sicer pa vemo, da žalibog piše Cankar ne zato, da piše, temveč da si kaj pripíše in mislimo, da to tudi precej vpliva na pisatelja. Novo njegovo delo je srednje vrednosti njegovih del. — Knjiga se naročuje pri L. Schwentnerju v Ljubljani.

H. Sienkiewicz: „Potop“, prevel Podravske. — V Gabrščekovi tiskarni v Gorici je zopet izšel prevod enega izmed svetovnoznanih romanov poljskega pisatelja Sienkiewicza. Dela tega slavnega pisatelja so tako znana, da bi bilo preveč še posebej jih priporočati. V slovenskem prevodu je do sedaj izšlo že toliko njegovih del, da je Sienkiewicz gotovo najpoznanejši slovanski pisatelj med Slovenci! Omenimo naj le dela: „Z ognjem in mečem“, „Mali vitez“, „Križarji“, „Quo vadis“, „Rodbina Połanieških“ in sedaj „Potop“. Zadnjega romana je izšel sedaj prvi del, ostali v prihodnjem letu. Cena knjigi je K 3.60.

Jakob Aljaž: Štirinajst zborov. — Znani skladatelj slovenski, župnik Aljaž, je izdal zbirko mešanih in moških zborov, vsakih po 7, zloženih večinoma na besede Simona Gregorčiča. Pesmi so prav prikupljive, ne pretežke, da ne bodo delale tudi manj izurjenim zborom večjih težav. Pesmi je ocenil priznani slovenski glasbenik A. Foerster in se izrazil prav pohvalno o njih. Pesmarico prav toplo priporočamo našim pevskim društvom. Naročuje se pri lastniku g. Jakobu Aljažu, župniku na Dovjem na Kranjskem. Cena 1 K s poštnino vred.

Gospodarske stvari.

Soseda Razumnika prasičja reja je naslov ravnokar izišli, 153 strani obsegajoči knjigi s 44 podobami, ki jo je izdala c. kr. kmetijska družba v Ljubljani. Knjigo je prevel, oziroma priredil za naše razmere družbeni ravnatelj g. Gustav Pirc, in sicer po nemški knjigi dr. Steuerta, kr. profesorja na kmetijski akademiji v Weißenstephanu. Slovenci dosihdob sploh nismo še imeli strokovne knjige izključno za prasičjo rejo in prav gotovo še nobenega strokovnega spisa tako poljudno in vsakemu razumljivo pisanega, kakor je omenjena knjiga. Kmetovalčevi bralci že poznajo Razumnikove dobre svete, ker je bil spis priobčen v letošnjem „Kmetovalcu“. Ker se je pa kmetijski družbi važno zdelo izdati spis v celoti, zato se je oskrbel ponatis, ki bo vsakemu prasičerejcu dobro služil, zlasti tistim, ki ne beró „Kmetovalca“. Na izredno poljuden način v obliki pogovora s sovaščani razklada, poučuje, bodri in svari Razumnik svoje sosede gledé prasičje reje, spodbija napačne ugovore in napeljuje k umni in pravi prasičji reji. Na ta način se razpravlja v 43. poglavjih vse, kar se tiče vzreje, reje, krmljenja in oskrbovanja prasičev, pomoči pri porodu, ter o poglavitnih navadnih in kužnih boleznih

pri prasičih. V knjigi se upošteva izključno sama praksa; nerazumljivih reči ni nič, in tam, kjer se mora kaj vednostnega povedati, je vedel pisatelj izvornika res tako mikavno in poljudno razložiti, da mora vsakdo razumeti. Dr. Steuert je spisal celo vrsto takih poljudnih knjig za nemške kmete, in da je z njimi pravo zadel, spričuje njih ogromno razširjenje. Prepričani smo, da bo njegova poslovenjena knjiga „Soseba Razumnika prasičja reja“ tudi pri nas imela isti uspeh in da ne bo slovenskega prasičereja, ki bi knjige ne prebral. Kmetijska družba je izdala knjigo v svrhu pospeševanja prasičje reje, zato ji je nastavila ceno samo na 1 krono s poštno vred, dasi nemški izvornik stane 3 krone. Knjiga se naroča pri omenjeni družbi ter je denar naprej poslati.

Razne stvari.

Skupaj zrastle dvojčka. V Požarevcu v Srbiji je porodila neka žena mrtva, skupaj zrastle dvojčka. Trupli sta imeli skupaj le eno glavo ter ste bili na prsih skupaj zrastle. Glava je imela tri oči v eni vrsti, dva nosa in dvoje ust, pa samo eno brado. Spodnji deli obeh teles so bili navadno razviti. Nestvor so poslali v anatomske muzej v Belgrad.

Grof izvožček in mežnar. V Velikem Varadinu se je naselil za izvožčka grof Ladislav Stadnický. Dosedaj je bil grof ravnatelj graščine grofa Platen-Sylberg. Ker pa je prišla graščina v druge roke, odpovedala se je grofu služba. Dobil je deset tisoč kron odpravnine. S tem denarjem si je kupil dva konja in voz ter si začel služiti kruh s prevažanjem ljudi in tovorov. Razun tega je tudi prosil za službo mežnarja.

Ukradena hiša. V budimpeštanski okolici so prodali zaradi dolgov nekemu Šandorju Usik posestvo s hišo vred. Usik pa se je kupcu hudo maščeval. Ko je prišel novi posestnik s svojo družino in živino, našel je mesto, kjer je stala hiša, popolnoma prazno. Od cele hiše ni bilo niti treske. Usik je ponoči leseno, z opeko krito hišo ukradel.

Prodana žena. Neka lepa kmetijska deklica iz Ampezza na Tirolskem, ki je služila v Italiji, se je seznanila z nekim Sicilijanom ter se kmalu nato z njim poročila. Toda mlada žena ni dolgo uživala zakonske sreče, o kateri je sanjala. Že tretji dan po poroki je prodal dobri mož svojo ženo za lepo svoto nekemu Turku v Aleksandrijo za njegov harem, kjer je revica še danes. Sicer se ji je posrečilo, da je svoje domače na Tirolskem obvestila o svoji usodi, toda njena osvoboditev bo vendar zelo težavna, ako ne celo nemogoča.

V menažeriji. V neko vas ob Reni je prišla menažerija; v velikem šotoru so se kazale — seveda v kletkah — najbolj divje zverine celega sveta. Potujoč rokodelski pomočnik se je oglašil pri „ravnatelju“, ali ima zanj kaj posla v menažeriji. „Ali znate dobro rjoveti,“ ga je na to vprašal gospodar zverin. „Pa še kako! Kakor zaklan prešič!“ je bil odgovor. Nato sta se pogodila za službo. Najprej je moral pomagati ravnatelju iz kože devati leva, ki je poprejšnji dan poginil. Potem je moral pomočnik sam zlesti v levovo kožo. Ravnatelj je priredil na ta način ustvarjenemu levu kar je še bilo potrebno, nato pa mu je odkazal oddelek v zverinjak, kjer se je moral obnašati kakor pravi „kralj puščave“. Gospod ravnatelj je napravil dobro kupčijo; novi lev je rjovel tako pristno, kakor da bi bil res doma v Sahari. Pri tem je stresal železne droge, kakor, no, kakor besen lev. V svoji gorečnosti pa je šel predaleč, in stranska stena sosednje kletke, kjer je gospodaril pravcati tiger, se je mahoma podrla. Grom in strela! Sedaj je bil konec levove besnosti, konec levove srčnosti! Napačni kralj puščave se je boječe stisnil v kot ter začel obupno klicati: „Pomagajte! Pomagajte!“ Že je mislil, da mu bije poslednja ura, ko mu zakliče njegov sosed tiger, njemu, levu, v švabskem dialektu; „Tele neumno! Čemu pa tako rjoveš! Saj tudi jaz nisem pravi tiger!“

Skoraj kakor na kapelski železnici. Na ozkotirni železnici Marienborn-Beendorf na Saksonskem so doživeli te dni potniki sledečo mično dogodbico. Vlak, ki vozi iz Beendorfa ob 8. uri zjutraj, je imel razen lokomotive le en voz za ljudi, ker ni bilo nič blaga. Na postaji Morsleben sicer ni bilo nobenega potnika, pač pa 180 funtov težka svinja v zaboju, ki je bil iz desek zbit. In ta svinja je tudi hotela potovati z vlakom. Kaj storiti? Zaboju s svinjo so položili na hodnik pred osobnim vozom ter nadaljevali vožnjo. Med potom je svinja odrinila desko z zaboja, skočila z vlaka ter vsa srečna tekla ob progi. Vlak se je ustavil, razbiti zaboju so vrgli z voza, svinjo pa prepustili svoji usodi ter se zadovoljno peljali naprej.

Darovi za božičnico „Národne šole“ v Št. Rupertu pri Velikovu 1. 1904.

Darovali so p. n. gospodje in gospe: Slovenski duhovniki Združenih držav Severne Amerike, zbrani dne 24. oktobra t. l. v Št. Pavlu, Minnesota, in sicer: preč. škofa J. Trobec in J. Stariha, monsign. A. Buh, rev. A. Plut J. Solnce, dr. J. Seliška, Fr. Šušteršič, A. Ogulin, M. Šavs, J. Willman, Fr. Bajec, Fr. Jager, J. Kranjc, A. Kotouč, M. Stukl, Fr. Rant, A. Mikš, A. Mlinar, L. Klopčič, Mns. A. Logar so darovali Velikovski šoli 200 kron. J. Vidovic, kan. in knez-škof. kancelar v Celovcu, 50 K; Janez Wieser, prošt v Podkrnosu, 20; Anton Trobeš, prošt v Tinjah, 10; Andrej Wieser, dekan v Grabštanju, 10; Ana Klebel, c. kr. okrajnega glavarja soproga v Velikovu, 4; dr. Miroslav Ploj, c. kr. dvorni svetnik na Dunaju, 10; Šimen Bauer, dekan v Pliberku, 10; Henrik Angerer, dekan v Celovcu, 10; Ant. Kesnar, župnik na Prevaljih, 20; Jakob Wang, c. kr. profesor v Beljaku, 5; Jan. Šuster, župnik v Svečah, 5; Jož. Strojnik, župnik na Zili, 3; Val. Kraut, dek. administrator na Brnci; dr. Alojzij Cigoj, profesor bogoslovja v Celovcu, 6; Jos. Apih, c. kr. profesor v Celovcu, 5; Vekoslav Legat, poslovodja Mohorjeve tiskarne v Celovcu, 5; Šimen Janežič, ravnatelj Moh. tiskarne v Celovcu, 10; Šimen Čemer, dekan v Velikovu, 20; Gregor Einspieler, župnik v Podkloštru, 5; Franc Petek, komendant na Reberci, 10; Anton Mikuluš, župnik v Škocijanu, 10; Franc Katnik, župnik na Dholici, 20; Jan. Ogriz, dekanjski administrator, 5; Fr. Bergman, župnik Št. Lenartu, 3; Jož. Kokic, župnik v p. v Št. Vidu, 20; Adolfin Hrašovec, soproga c. kr. okr. sodnika v Gradcu, 4; Fr. Treiber, župnik v Št. Rupertu pri Velikovu, 20; M. Ljubša v Gradcu 5; Franc Kolarič, predmestni župnik v Celovcu, 6-10; Valentin Weiss, župnik v Zitarivasi, 10; dr. Vinko Hudelist, zdravnik v Velikovu, 10; P. Roblek, župan na Jezerskem, 30; Ignacij Muri, posestnik na Jezerskem, 20; Flor. Ellersdorfer, župan v Grebinju, 20; Franc Kobentar, župan v Št. Jakobu, 10; M. Kobentar, županova soproga v Št. Jakobu, 5; Mat. Randl, župnik v Svabeku, 10; Neimenovana dobrotnica 100; Št. Jakobska posojilnica 50; Šimen Greiner, župnik v Št. Jakobu, 5; Franc Holec, župnik v Naborjetu, 7; Fric Malgaj, prof. v Št. Pavlu, 10; Slovensko omizje v Beljaku po Ivanu Hochmüller 10; Na godovanje mil. gosp. prošta L. Vavtizarja v Goselnivasi zbrani rodoljubi 24; Karol Hraha, župnik na Dješkah, 13; Vaclav Valeš, župnik v Guštajnu, 10; J. S. v Slovenjem gradcu 10; Janez Spitzer, provizor na Pečinah, Primorsko, 12; Fr. Rozman, župnik v Št. Petru pri Velikovu, 10; Jak. Kindlman, župnik v Kloštru, 10; Aloj. Hutter, župnik v Timenici, 20; Franc Ks. Meško, župnik v Št. Danijelu, 5; Jož. Kukačka, kanonik v Gospišveti, 3; Matija Perč, kanonik v Št. Štefanu pri Velikovu, 5; Vinko Poljanec, župnik v Št. Jurju, 6; Franc Mažir, župnik v Šmarjeti, 4; Fr. Lasser, meščanski katehet v Velikovu, 10; Franc Havliček, župnik v Čačah, 5; Ivanka Havliček v Čačah 1; Jožef Zeichen, provizor v Črnečah, 6; Janez Šnedic, provizor v Št. Petru pri Grabštanju, 5; Jožef Dobrove, mestni kaplan v Celovcu, 5; Josip Fric, župnik v Dvoru, 5; Ivan Hornbök, mestni kaplan v Pliberku, 10; Andrej Sadjak, kaplan v Doberlivasi, 4; Anton Teul, mestni kaplan v Pliberku, 5; Janez Brabencec, župnik v Št. Tomažu, 5; Fr. Uranšek, provizor v Mohličah, 4; Pet. Serajnik, kaplan v Št. Juriju na Zili, 10; Iv. Hojnik, kaplan v Železni Kapli, 5; Rupert Rotter, kaplan v Tinjah, 5; Akademija slovenskih bogoslovcev v Celovcu 16; Valent. Rak p. d. Blažej v Porečah 1; Filip Messner p. d. Skrajnik v Mrzlivodi 2; Matevž Škofic p. d. Lebar v Št. Juriju 2; J. Z. za prodan klobuk 10; Jožef Jernej p. d. Tičej na Ricinju 1; Matija Wutti p. d. Pajovec na Ločilu 4; Jurij Čarf, kolarski mojster v Velikovu, 5; Luka Oraš p. d. Primožič v Vogljah 3; Neimenovana kmetica 4; Jernej Cikulnik p. d. Höfler v Št. Rupertu 1; Dva neimenovana 5; Neimenovan v Celovcu 20; Katarina Kunčič v Vogrčah 2; Jožef Pušl p. d. Štefan v Važenbergu 3; Neimenovan v Celovcu 5; Jož. Kraut p. d. Poltnik na Bistrici 1; Bl. Škof p. d. Melhar na Jezernici 3; Aleks. Gril p. d. Mentel v Vovbrah 5; Marija Korešnik v Velikovu 1; Tekla Klančnik v Velikovu 1; Valentin Taupe p. d. Fuks v Mlinskem grabnu 4; Jož. Stangl, mlinar na Olšenici, 2; Mart. Vehovec, najemnik Pri Dravi, 2; Jur. Rauter p. d. Kavan v Klopicah 4; Jožefa Jernej p. d. Tičinja v Ricinju 2; Gregor Muhar p. d. Pokrznik v Atnivasi 4; Vid Volavčnik na Proboju 2; Lovro Murko p. d. Vrank Nad Dravo 2; Primož Partl v Jesenicah 2; Anton Urbane p. d. Braduč v Klopicah 2; Leop. Kovač, čevljar v Velikovu, 1; Rok Karpf, čevljar v Velikovu, 1; Stara mamka 20; Ivan Jelšnik, kaplan v Rajhenbergu, 6; posojilnica v Sinčivasi 5; Janez Šumah v Sinčivasi 2; Katica Silan v Peračiji 2; Neimenovan čebelar 1-40; Marija Vakonič v Št. Jurju na Zili 1; Marija Heber v Skočidolu 6; Micka Weiss v Košenavru 5; J. Lepušic v Št. Jakobu 3; Marija Mikula v Št. Jakobu 3; P. Obilčnik v Št. Jakobu 3; Micka Dobrove v Apačah 3; Micka Heber v Skočidolu 2; Lizika Uranšek v Šmihelu 2; Gospa iz Velikova za sedež 1; Anton Riepl p. d. Plešar v Hrenovčah 4; Marko Karpf p. d. Holcar v Mrzlivodi 2; Ana Kranjc p. d. Dinarca 2; Uršula Kumer p. d. Šitlarjeva v Štriholčah 2; J. Fera na Bistrici 1; mati Weincerl — 90; Peter Karpf, krojač v Velikovu, 5; Neimenovana 5; Kat. Smolinar v Svečah 2; Jožef Isak, cerkovnik v Št. Rupertu, 2; Filip Pluder p. d. Lenart na Olšenici 1; Malka Vakonič v Št. Jurju ob Zili 1; Ana Janežič v Št. Jakobu v Rožu 2; Lambert Einspieler, prelat in stolni prošt v Celovcu, 20; Neimenovan rodoljub na Dunaju 20; Franc Grafenauer,

deželni poslanec na Brdu, 10; Slovensko društvo v Timenici 12; Janez Nedved p. d. Golej na Krčanjih 3 krone. Skupaj 1255 kron 40 vin.

Zahvala.

V imenu naše tako bogato obdarovane šolske mladine se udano podpisano šolsko vodstvo vsem preblagim dobrotnikom, ki so nam v denarju in blagu toliko darov poslali, najprisrčneje zahvaljuje in kliče: Bog plati stotero! Obenem želi vsem srečno novo leto!

V Št. Rupertu pri Velikovu,
dne 26. grudnia 1904.

Vodstvo „Národne šole“.

Loterijske številke od 24. decembra 1904.

Linc	51	42	65	32	54
Trst	44	28	18	5	83

NAZNANILA.



Izvrstan okus kave dosežete s prirešanjem
Vydrove žitne kave
POSKUSITE! Vzorek dragovoljno.
Poštna 5 kg. pošiljka 4 K 50 h franco.
„DOMAČI PRIJATELJ“
vsem odjemalcem zastoj pošiljani mesenič.
Vydrova tovarna žitne kave Praga-VIII.

Glasovir prodá

zaradi pomanjkanja prostora Janez Savprl, organist na Žihpolju (Maria Rain).

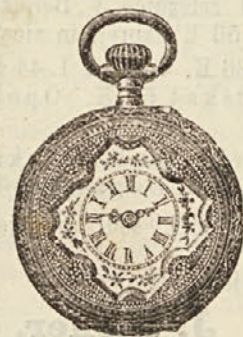
Kuharica

dobro izurjena v kuhanju, ki je več let služila v boljših hišah, želi vstopiti v službo v kako župnišče. Ponudbe naj se pošiljajo na Ano Koder v Kapli v Rožni dolini, pošta Svetnavas (Weitzelsdorf).

Išče se oženjen

organist in cerkvenik

za malo župnijo na Kranjskem z letnimi dohodki 480 K in prostim stanovanjem. Kdor ima družinske ude, ki umejo cerkveno petje, ali zna sam kako rokodelstvo, ima prednost. — Kje, pové upravništvo „Slovenca“ v Ljubljani. Kopitarjeve ulice 2.



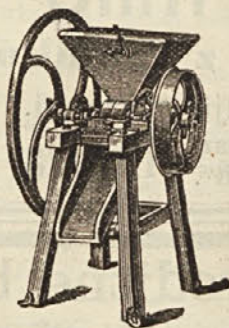
Naznanjam vljudno, da je ravnokar izšel moj

novi veliki cenik, ki obsega čez 600 podob, in katerega razpošiljam **zastonj in poštne prosto**. Ker razpošiljam svoje blago po celem svetu, je to dokaz, da je isto res fino, da so cene nizke in postrežba poštna. Naj se zatorej vsak zanesljivo obrne do moje tvrdke.

Z velespoštovanjem

H. Suttner

urar in zalagatelj c. kr. avstrijskih uradnikov v Kranju.



Proti pomanjkljaju klaje!

Stroji za prirejanje krme.

Rezalnica za rezanico in krmo, s patentovanimi podlogami za mažo; tečejo jako lahko in prihrani se moči do okrog 40%; rezalnica za repo in krompir (repico); mlini za robkanje in mečkanje; parnice za živinsko krmo, premakljive kotlaste štedilne peči z emajliranimi in neemajliranimi vložnimi kotli, stoječe ali premakljive, za kuhanje in parjenje živinske krme, repice, za mnoge gospodarske namene itd.; nadalje: robkalnice za koruzo, čistilnice za žito, čistilne stroje trijerje, stiskalnice za seno in slamo, mlatilnice, gepelje, železne pluge, valjarje, brane. — Najboljši sejalni stroji „AGRIKOLA“ brez preminjalnih koles za vsako seme, za hribe in ravnino.

Samo-delujoče, patentovane škropilnice za uničenje grenkuljice, škodljivcev na sadnem drevju in peronosperie izdeluje in pošilja v najnovejši, priznani izvrstni sestavi

Ph. Mayfarth & Comp.

Tovarna za kmetijske stroje, livarne in fužine na par, na Dunaju, II./1., Taborstrasse 71.

Ilustrovani ceniki zastoj. — Zastopniki in prekupci se sprejmejo.

Dopisuje se tudi v slovenskem jeziku.

Slovenci, spominjajte se Velikovške šole!

Slovenska gospodinja!

Zavedaj se svojega rodu ter zahtevaj vselej in povsod cikorijo Cirilovo, torej slovensko, katera je najboljša in v prid družbe sv. Cirila in Metoda.

Predivo, lečo, fižol,

kakor tudi vse druge poljske pridelke kupuje in prodaja po najboljših cenah

Ivan Bavdek,
trgovec

v Ljubljani, Karlovska cesta št. 24.

Absolutno zjamčeno pristno mašno vino

priporočal je ljubljanski knezoškofjski ordinarijat v. duhovščini za nakup pri kmetijskem društvu (zadrugi) v Vipavi zato, ker je pod strogim nadzorstvom župnika-dekana v Vipavi. — Razpošilja se od 56 litrov naprej. Starega vina nimamo več na razpolaganje. Napravili pa smo novega veliko možino izvrstne kvalitete: belo po 40, 45 in 50 kron za 100 litrov, rdeče pa od 30 do 40 kron za 100 litrov loko kolodvor Postojna. — Vino je jako milega okusa, ker je napravljeno po novem francoskem načinu. — Večje množine se zaračunijo nekoliko ceneje. — V zalogi so tudi finejša sortirana vina, kakor kraljevina po 50 K, pinela po 55 K, beli burgundec in laški rizling po 60 K ter stara buteljska vina, renski rizling in beli burgundec.

Harmonij

še precej dobro ohranjen, prodá cenó Janez Vedenik, trgovec v Pokrčah, pošta Grabštanj na Koroškem.

Istrska vinarska zadruga v Pulju

prodaja v svoji
podružnici v Beljaku,
Freihausgasse št. 3.

sledeča popolnoma naravna istrska vina za sledeče cene na debelo, od železnice v Beljaku, brez sodov, v množinah od 56 l. naprej, in sicer:
rdeča vina: Teran II. 36 K, Teran I. 44 K, Stafela 36 K. Refoškat 60 K. Opolo (krvno vino) 56 K.

Bela vina: Namizno vino 40 K. Muskat II, 60 K. Muškat I, 104 K. Dugava 80 K.

Za točno postrežbo se jamči, sodi se dajejo na posodo.

Spoštovanjem

J. Kofler,
poslovodja.

Zdravje je največje bogastvo!

Kapljice sv. Marka.



Te glasovite in nenadkriljive kapljice sv. Marka se uporabljajo za notranje in zunanje bolezni.

Osobito odstranjujejo trganje in otekanje po kosteh v nogi in roki ter ozdravijo vsak glavobol. Učinkujejo nedosegljivo in spasonosno pri želodčnih boleznih, ublažujejo katar, urejujejo izmeček, odpravijo naduho, bolečine in krče, pospešujejo in zboljšujejo prebavo, čistijo kri in čreva. Preženo velike in male gliste ter vse od glist izhajajoče bolezni. Delujejo izborno proti hripavosti in prehlajenju. Lečijo vse bolezni na jetrih in slezah ter koliko in ščipanje v želodcu. Odpravijo vsako mrzlico in vse iz nje izhajajoče bolezni. Te kapljice so najboljšo sredstvo proti bolezni na maternici in madroni ter ne bi smele radi tega manjkati v nobeni meščanski in kmečki hiši. Dobivajo se samo: **Mestna lekarna, Zagreb,** zato naj se naročujejo točno pod naslovom:

Mestna lekarna, Zagreb, Markov trg št. 73, poleg cerkve sv. Marka.

Denar se pošilja naprej ali pa povzame. Manj kot ena dvanajstotina se ne pošilja. — **Cena je naslednja in sicer franko dostavljena na vsako pošto:**

1 ducat (12 steklenic) 4 K, 2 ducata (24 steklenic) 8 K, 3 ducate (36 steklenic) 11 K, 4 ducate (48 steklenic) 14-60 K, 5 ducatov (60 steklenic) 17 K.

Imam na tisoče priznalnih pisem, da jih ni mogoče tu tiskati, zato navajam samo imena nekaterih gg., ki so s posebnim vpehom rabili kapljice sv. Marka ter popolnoma ozdravili. Ivan Baratinčič, učitelj; Janko Kisur, kr. nadlogar; Stepan Borčić, župnik; Ilija Mamić, opankar; Zofija Vukelić, šivilja; Josip Seljanić, seljak itd.

Ustanovljena l. 1360.

Mestna lekarna, Zagreb,

Markov trg št. 73, poleg cerkve sv. Marka.

Zdravje je največje bogastvo!

„Hôtel Balkan“ — Trst

Piazza della Caserma (Národní dom)

3 minute od južnega kolodvora in poleg pošte s 60 moderno opremljenimi sobami.

Restavracija — Dunajska kuhinja — Kavarna

za goste hôtela posebna restavracija v I. nadstropju.

Električna razsvetljava.

Dvigalo.

Shajališče tujcev.

Kopališče.

POZOR! Bolnemu zdravje, slabemu moč. POZOR!

Pakraške kapljice in Slavonska biljevina sta danes dva najbolj priljubljena ljudska leka, ker delujeta gotovo z najboljšim uspehom, ter si tako pridobivata sloves po vseh delih sveta. Manj kot 12 steklenic se ne pošilja.



Bolnemu zdravje, slabemu moč.

Slavonska biljevina se rabi z uprav sijajnim in najboljšim uspehom proti zastarelemu kašlju, bolezni v prsih, prehlajenju, hripavosti v grlu, težkemu dihanju, astmi, zbadanju, kataru, odstranjuje goste slinje in deluje izvrstno pri vseh tudi najstarejših boleznih v prsih in na pljučih.

Cena je naslednja franko na vsako pošto: 2 izvozni steklenici K 3-40
4 " " " 5-80
6 " " " 8-20

Manj kot dva steklenici se ne pošilja. Denar naj se pošlje naprej ali se pa povzame. Prosim, da se naročuje samo in izrecno le pri meni pod naslovom:

Peter Jurišić, lekarnar, Pakrac br. 105, Slavonija.

Pakraške kapljice delujejo proti vsem boleznim želodca in črev, odstranjujejo krče, bolečine v želodcu, preganjajo vetrove in čistijo kri, pospešujejo prebavo, odganjajo male in velike gliste, odpravljajo mrzlico in vse od te izhajajoče bolezni. Lečijo dalje vse bolezni na jetrih in slezah. Najboljše sredstvo proti bolezni maternice in madrona, vsled česar ne smejo manjkati v nobeni meščanski in kmečki hiši.

Naroči naj jih vsakdo pod naslovom: **Peter Jurišić, lekarnar, Pakrac 105, Slavonija.** Denar naj se pošlje naprej ali s poštanim povzetjem. Cena je sledeča, in sicer franko na vsako pošto:

12 steklenic (1 tucat)	K 5-—
24 " (2 tucata)	8-60
36 " (3 tucati)	12-40
48 " (4 tucati)	16-—
60 " (5 tucatov)	18-—

Zahtevajte pri nakupu

Schicht-ovo štedilno milo z znamko „jelen“.

Varstvena znamka.



Ono je **zajamčeno čisto** in brez vsake škodljive primesi. Pere izvrstno. Kdor hoče dobiti zares zajamčeno pristno, perilo neškodljivo milo, naj pazi dobro, da bo imel vsak komad ime „SCHICHT“ in varstveno znamko „JELEN“. Dobiva se povsod!

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Akcijski kapital K 1.000.000.

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Promese izdaja k vsakemu žrebanju.

Kolodvorska cesta št. 27.

Zamenjava in eskomptuje

izrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije.

Eskompt in inkaso menic. — Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. — Podružnica v Spljetu.

Denarne vloge sprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vloženi denar obrestuje od dne vloge do dne vzdiga.

Promet s čeki in nakaznicami.